

УКРАЇНСЬКИЙ МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ ДИСКУРС
UKRAINIAN ART DISCOURSE

Випуск 1
Issue 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

ГОЛОВА РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Карпов Віктор Васильович – доктор історичних наук, завідувач кафедри дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ РАДИ:

Афоніна Олена Сталівна – доктор мистецтвознавства, професор кафедри хореографії Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв; **Гуляєва Ольга Володимирівна** – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Херсонського державного університету; **Димшиць Едуард Олександрович** – кандидат мистецтвознавства, Академік Європейської академії наук, мистецтв та літератури, заслужений діяч мистецтв України, Почесний академік Національної академії мистецтв України; **Дубрівна Антоніна Петрівна** – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри рисунка та живопису Київського національного університету технологій та дизайну; **Кара-Васильєва Тетяна Валеріївна** – доктор мистецтвознавства, професор, дійсний член Національної академії мистецтв України, завідувач відділу декоративно-прикладного мистецтва Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України; **Кюнцлі Романа Василівна** – доктор мистецтвознавства, доцент кафедри архітектури Львівського національного аграрного університету; **Криворучко Юрій Іванович** – доктор архітектури, доцент, професор кафедри дизайну Національного університету «Запорізька політехніка»; **Михальчук Вадим Володимирович** – кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв; **Чернявський Константин Володимирович** – кандидат мистецтвознавства, голова Національної спілки художників України, доцент кафедри рисунка та живопису Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури; **Біллі Гунер (Billy Gruner)** – PhD, викладач Сіднейського університету, Австралія; **Качмарська Маргарет (Kaczmarek Malgorzata)** – PhD, доцент факультету скульптури та арт медіації Академії образотворчих мистецтв ім. Євгенія Гепперта у Вроцлаві, Польща.

ГОЛОВА РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Роготченко Олексій Олексійович – доктор мистецтвознавства, старший науковий співробітник, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, головний науковий співробітник Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Безугла Руслана Іванівна – доктор мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри дизайну Київського національного університету технологій і дизайну; **Колосніченко Олена Володимирівна** – доктор мистецтвознавства, професор, член Національної спілки художників України, член Спілки дизайнерів України, професор кафедри художнього моделювання костюма Київського національного університету технологій та дизайну; **Сиротинська Наталія Ігорівна** – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри музикознавства та хорового мистецтва Львівського національного університету імені Івана Франка; **Школьна Ольга Володимирівна** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка; **Богдановська Моніка (Bogdanowska Monika)** – PhD, старший викладач, кафедра архітектури, факультет рисунку, живопису та скульптури, Краківська політехніка імені Тадеуша Костюшка, Польща; **Куртеза Антонела (Curteza Antonela)** – PhD, професор факультету промислового дизайну та управління бізнесом Технічного університету імені Г. Асакі, Румунія; **Подхаланські Богуслав (Podhalanski Boguslaw)** – PhD, доцент факультету архітектури Краківського Політехнічного Університету, Польща.

Журнал видається за підтримки Київської організації Національної спілки художників України (секція художньої критики та мистецтвознавства)

Науковий журнал «Український мистецтвознавчий дискурс»
зареєстровано Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 24971-14911P від 09.09.2021)

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 530 від 06.06.2022 р. (додаток 2)
журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)
у галузі В-Культура, мистецтво та гуманітарні науки: В2 – Дизайн;
В3 – Декоративне мистецтво та ремесла, В4 – Образотворче мистецтво та реставрація

Офіційний сайт видання: ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

HEAD OF THE EDITORIAL COUNCIL:

Karpov Viktor Vasylovych – Doctor of History, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University.

EDITORIAL COUNCIL MEMBERS:

Afonina Olena Stalivna – Doctor of Art Criticism, Professor at the Department of Choreography, National Academy of Culture and Arts Management; **Huliaieva Olha Volodymyrivna** – PhD in Art Criticism, Assistant Professor at the Department of Fine Arts and Design, Kherson State University; **Dymshyts Eduard Oleksandrovych** – PhD in Art Criticism, Academician of the European Academy of Sciences, Arts and Literature, Honored Art Worker of Ukraine, Honored Academician of the National Academy of Arts of Ukraine; **Dubrivna Antonina Petrivna** – PhD in Art Criticism, Senior Lecturer at the Department of Drawing and Painting, Kyiv National University of Technologies and Design; **Kara-Vasylieva Tetiana Valeriivna** – Doctor of Art Criticism, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Arts of Ukraine, Head of the Department of Decorative-Applied Arts, M. T. Rylskiy Institute of Arts Studies, Folklore and Entomology of NAS of Ukraine; **Kiuntzli Romana Vasylivna** – Doctor of Art Criticism, Senior Lecturer at the Department of Architecture of Lviv National Agrarian University; **Kryvoruchko Yurii Ivanovych** – Doctor of Architecture, Associate Professor, Professor at the Department of Design, “Zaporizhzhia Polytechnic” National University; **Mykhalchuk Vadym Volodymyrovych** – PhD in Art Criticism, Associate Professor, Professor at the Department of Art Expertise, National Academy of Culture and Arts Management; **Cherniavskiy Konstantyn Volodymyrovych** – PhD in Art Criticism, Head of the National Union of Artists of Ukraine, Senior Lecturer at the Department of Drawing and Painting, National Academy of Fine Arts of Architecture; **Billy Gruner** – PhD, Lecturer, the University of Sydney, Australia; **Kaczmarzka Malgorzata** – PhD, Associate Professor, the Faculty of Sculpture and Art Mediation, the Eugeniusz Geppert Academy of Art and Design, Poland.

HEAD OF THE EDITORIAL BOARD:

Rohotchenko Oleksii Oleksiiovych – Doctor of Art Criticism, Professor, Senior Research Associate, Corresponding Member of the National Academy of Arts of Ukraine, Chief Research Associate, Modern Art Research Institute of the National Academy of Arts of Ukraine.

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Bezuhla Ruslana Ivanivna – Doctor of Art Criticism, Associate Professor, Head of the Department of Theory and History of Culture, Modern Art Research Institute of the National Academy of Arts of Ukraine; **Kolosnichenko Olena Volodymyrivna** – Doctor of Art Criticism, Professor, Member of the National Union of Artists of Ukraine, Member of the Union of Designers of Ukraine, Professor at the Department of Costume Design, Kyiv National University of Technologies and Design; **Syrotynska Nataliia Ihorivna** – Doctor of Art Criticism, Associate Professor, Professor at the Department of Musicology and Choral Art, Ivan Franko National University of Lviv; **Shkolna Olha Volodymyrivna** – Doctor of Art Criticism, Professor, Head of the Department of Fine Arts, Borys Grinchenko Kyiv University; **Bogdanowska Monika** – PhD, Assistant Professor, Department of Architecture, Faculty of Drawing, Art and Sculpture, Cracov University of Technology, Poland; **Curteza Antonela** – PhD, Professor, Faculty of Industrial Design and Business Management, Gheorghe Asachi Technical University of Iași, Romania; **Podhalanski Boguslaw** – PhD, Associate Professor, Faculty of Architecture, Cracov University of Technology, Poland.

The journal is published with the support of the Kyiv organization of the National Community of Artists of Ukraine
(the section of art criticism and art history)

The scientific journal “Ukrainian Art Discourse” is registered by the Ministry of Justice of Ukraine
(Certificate of state registration of the print media
Series KB No. 24971-14911P dated 09.09.2021)

Based on the Decree of Ministry of Education and Science of Ukraine No 530 dated 06.06.2022 (Annex 2),
the journal is included in the List of professional editions of Ukraine (category “B”)
in the area B-Culture, Arts and Humanities: B2 – Design; B3 – Decorative Arts and Crafts,
B4 – Fine Arts and Restoration.

Official web-site: ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad

Articles are checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com
developed by the Polish company Plagiat.pl.

ЗМІСТ

Андріанова О. Б. СВИНЦЕВЕ ТА ЦИНКОВЕ БІЛИЛА: ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДІВ ВИРОБНИЦТВА ТА ХРОНОЛОГІЧНІ МЕЖІ ВИКОРИСТАННЯ У ТВОРАХ ЖИВОПИСУ.....	8
Бердинських С. О., Яремчук О. М., Пашкевич К. Л. ІДЕЙНО-ЗМІСТОВНІ ТА РАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ГЛИБИННОСТІ ПРОСТОРУ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ	23
Ван Хань ДИЗАЙН БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ СПОРУД КУЛЬТУРИ ТА ДОЗВІЛЛЯ ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО ПРОСТОРУ КИТАЮ.....	35
Висоцька В. В. ІСТОРІОГРАФІЯ РОЗВИТКУ ІДЕЙ АПСАЙКЛІНГУ У ДИЗАЙНІ КРІЗЬ ПРИЗМУ НАПРЯМІВ МИСТЕЦТВА ХХ СТ.....	42
Гао Хунган ЦЗЯНЬ ЧУНМІН: ФОТОРЕАЛІЗМ ЯК МІСТ МІЖ ТРАДИЦІЙНИМ І СУЧАСНИМ КИТАЙСЬКИМ ПЕЙЗАЖЕМ.....	57
Грушовський Т. І. БЕЗКОНТАКТНИЙ ЖЕСТОВИЙ ІНТЕРФЕЙС ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ КІОСКІВ САМООБСЛУГОВУВАННЯ ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ КРІСЕЛ КОЛІСНИХ.....	63
Гулей О. В., Тарапата-Більченко Л. Г., Никифоров А. М., ТВОРЧІСТЬ КАЦУШІКИ ХОКУСАЯ ТА УТАГАВИ ХІРОШІГЕ У КОМПАРАТИВНОМУ ВИМІРІ.....	75
Деревська О. В. ІКОНОГРАФІЯ АПОКАЛІПТИЧНОЇ БОГОРОДИЦІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТРАДИЦІЙ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ КОНФЕСІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ XVII–XVIII СТ. І ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОБРАЗУ НИКОДИМОМ ЗУБРИЦЬКИМ.....	81
Зайцева В. І., Кузьменко Г. В., Буйгашева А. Б. ОСОБЛИВОСТІ ГРАФІЧНО-ШРИФТОВИХ КОМПОЗИЦІЙ АНАТОЛІЯ БАЗИЛЕВИЧА ЯК ПРИКЛАД ХУДОЖНЬОГО ОФОРМЛЕННЯ ОБКЛАДИНОК ВИДАНЬ.....	97
Капустін П. Р. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ГЕНЕРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО: СИНТЕЗ ТЕХНОЛОГІЙ І ТВОРЧОСТІ.....	104
Карпов В. В., Михальчук В. В., Миронова Г. А. СУЧАСНИЙ ПРОСТІР ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА РОМІВ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ.....	110
Карпов В. В. ТОТАЛІТАРНЕ МИСТЕЦТВО ТА МИСТЕЦТВО СПРОТИВУ В УКРАЇНІ ХХ СТОЛІТТЯ ЗА ДОСЛІДЖЕННЯМ ОЛЕКСІЯ РОГОТЧЕНКО.....	118
Коренюк Ю. О. ЕТАПИ ХУДОЖНЬОГО ОПОРЯДЖЕННЯ СОФІЇ КИЇВСЬКОЇ В СВІТЛІ РЕЗУЛЬТАТІВ ОСТАННІХ КОНСЕРВАЦІЙ ЇЇ МОЗАІК ТА ФРЕСОК І АРХЕОЛОГІЧНИХ ВІДКРИТТІВ У СОБОРІ 2021 Р.....	126

Миронова Г. А., Карпов В. В., Романішина В. О. СЕКВЕНЦІЙНЕ МИСТЕЦТВО ТА ДИЗАЙН КОМІКСІВ У ЖАНРІ ВЕСТЕРН	138
Овакімян Л. Ю. ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ КЕРІВНИКА: ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЗАСОБАМИ ДИЗАЙНУ КОСТЮМА	147
Папета С. П., Яремчук О. М., Латій О. І., Яків'юк О. І., Солопов В. А. ПОЛІСТИЛІЗМ ЯК ЗАСАДНИЧИЙ ПРИНЦИП ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВА.....	158
Прокопенко О. В., Подніглазов К. Д. КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА У РІЗНІ ЕПОХИ.....	165
Редько А. В. ХУДОЖНИК АНТОН ЛОГОВ ТА ЙОГО ВІЗУАЛЬНИЙ ЩОДЕННИК БОРОТЬБИ.....	171
Роготченко О. О. ЮВЕЛІРНІ ПРИКРАСИ ЗІ СКЛОМ ТА САМОЦВІТАМИ В УКРАЇНСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ 1950-Х–1960-Х РОКІВ.....	178
Руденченко А. А., Ковальчук О. В. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ПРОЄКТУВАННІ СКЛЯНИХ І КРИШТАЛЕВИХ ПРИКРАС У ВИГЛЯДІ ФРУКТІВ ТА ОВОЧІВ.....	185
Сидор М. Б. ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ХУДОЖНИКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ШВИДКОГО МАЛЮВАННЯ.....	192
Удріс-Бородавко Н. С. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ЯВИЩА ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ.....	199
Чернявський К. В., Чернявська Т. В. ЕВОЛЮЦІЯ ВІЗУАЛЬНИХ ОБРАЗІВ ЛЮДИНИ У СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ МИСТЕЦТВІ.....	209
Шарлай О. В. ВЕРТИКАЛЬНЕ ОЗЕЛЕНЕННЯ ФАСАДІВ ЯК ЗАСІБ ГУМАНІЗАЦІЇ МІСЬКОГО АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	218
Yunko T.O. SPATIAL CONCEPTS IN THE DESIGN OF ESCAPE ROOMS TO ENHANCE ADAPTATION AND TEAM INTERACTION.....	225

CONTENTS

Andrianova Olena

LEAD AND ZINC WHITES: EVOLUTION OF PRODUCTION METHODS
AND CHRONOLOGICAL PERIODS OF USE IN PAINTINGS..... 8

Berdynskykh Sviatoslav, Yaremchuk Olena, Pashkevych Kalyna

IDEOLOGICAL AND RATIONAL ASPECTS OF SPECIFIC DEPTH IN GRAPHIC DESIGN.....23

Wang Han

DESIGN OF MULTIFUNCTIONAL CULTURAL AND LEISURE BUILDINGS
AS A MEANS OF AESTHETISATION OF PUBLIC SPACE IN CHINA.....35

Vysotska Viktoriia

HISTORIOGRAM OF THE DEVELOPMENT OF UPCYCLING IDEAS IN DESIGN THROUGH
THE PRISM OF ART DIRECTIONS OF THE 20TH CENTURY..... 42

Gao Honggang

JIANG CHUNMING: PHOTOREALISM AS A BRIDGE BETWEEN TRADITIONAL
AND CONTEMPORARY CHINESE LANDSCAPE.....57

Hrushovskyi Taras

A CONTACTLESS GESTURE INTERFACE AS A WAY TO PROVIDE ACCESSIBILITY
TO SELF-SERVICE KIOSKS FOR WHEELCHAIR USERS..... 63

Hulei Olga, Tarapata-Bilchenko Lidiia, Nykyforov Anton

THE WORK OF KATSUSHIKA HOKUSAI AND UTAGAWA HIROSHIGE
IN A COMPARATIVE DIMENSION.....75

Derevska Olena

ICONOGRAPHY OF THE APOCALYPTIC VIRGIN: THE TRANSFORMATION
OF WESTERN EUROPEAN CONFESSIONAL TRADITIONS IN UKRAINIAN
ART OF THE 17TH-18TH C. AND THE INTERPRETATION OF THE IMAGE
BY NIKODEM ZUBRZYCKI.....81

Zaitseva Veronika, Kuzmenko Halyna, Buihasheva Alla

FEATURES OF GRAPHIC AND TYPOGRAPHICAL COMPOSITIONS OF ANATOLY
BAZYLEVYCH ON THE EXAMPLE OF THE ART DESIGN OF PUBLICATION COVERS.....97

Kapustin Pylyp

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND GENERATIVE ART: A SYNTHESIS
OF TECHNOLOGY AND CREATIVITY.....104

Karpov Viktor, Mykhalchuk Vadym, Myronova Hanna

THE CONTEMPORARY SPACE OF ROMA FINE ART IN THE CONTEXT
OF UKRAINIAN AND EUROPEAN ART CULTURE.....110

Karpov Viktor

TOTALITARIAN ART AND THE ART OF RESISTANCE IN THE UKRAINE
OF THE 20TH CENTURY ACCORDING TO THE RESEARCH
OF OLEKSIY ROHOTCHENKO.....118

Korenyuk Yuriy

STAGES OF THE ARTISTIC DECORATION OF SAINT SOPHIA OF KYIV
IN THE LIGHT OF THE RESULTS OF THE RECENT CONSERVATION
OF ITS MOSAICS AND FRESCOS AND ARCHAEOLOGICAL DISCOVERIES
IN THE CATHEDRAL 2021.....126

Myronova Ganna, Karpov Viktor, Romanishyna Victoria SEQUENTIAL ART AND COMIC DESIGN IN THE WESTERN GENRE.....	138
Ovakimian Laura PROFESSIONAL IMAGE OF THE LEADER: PECULIARITIES OF CREATING BY MEANS OF COSTUME DESIGN.....	147
Papeta Serhiy, Yaremchuk Olena, Latii Oksana, Yakiviuk Olena, Solopov Viacheslav POLYSTYLISM AS THE BASIC PRINCIPLE OF THE FORMATION OF THE UKRAINIAN ACADEMY OF ARTS.....	158
Prokopenko Oleksii, Podniglazov Kirill CULTURE AS A MAIN COMPONENT OF THE DEVELOPMENT OF SOCIETY IN DIFFERENT ERAS.....	165
Redko Alisa ARTIST ANTON LOGOV AND HIS VISUAL DIARY OF THE RESISTANCE	171
Rohotchenko Oleksii GLASS AND GEMSTONE JEWELRY MADE IN UKRAINE IN THE 1950S–1960S.....	178
Rudenchenko Alla, Kovalchuk Ostap ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DESIGN OF GLASS AND CRYSTAL JEWELRY IN THE FORM OF FRUITS AND VEGETABLES.....	185
Sydor Mykhailo FORMATION OF AN ARTIST’S EXECUTIVE SKILL THROUGH THE PRISM OF FAST DRAWING.....	192
Udris-Borodavko Natalia SYSTEMATIC APPROACH TO THE STUDY OF GRAPHIC DESIGN PHENOMENON.....	199
Cherniavskiy Kostiantyn, Cherniavska Tamara THE ARTICLE EXAMINES THE TRANSFORMATION OF THE HUMAN FORM IN VISUAL ART UNDER THE INFLUENCE OF DIGITAL TECHNOLOGIES.....	209
Sharlai Olena VERTICAL GREENING OF FACADES AS A MEANS OF HUMANIZING THE URBAN ARCHITECTURAL ENVIRONMENT.....	218
Yunko Taras SPATIAL CONCEPTS IN THE DESIGN OF ESCAPE ROOMS TO ENHANCE ADAPTATION AND TEAM INTERACTION.....	225

УДК 7:748(4-011/-015+477)"18–20"

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2025.1.20>**Руденченко Алла Андріївна,**

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри декоративного мистецтва і реставрації

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

ORCID ID: 0000-0001-9354-8216

a.rudenchenko@kubg.edu.ua

Ковальчук Остап Вікторович,

кандидат мистецтвознавства, доцент,

професор кафедри образотворчого мистецтва,

декан факультету образотворчого мистецтва та дизайну

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

ORCID ID: 0000-0002-9178-401X

o.kovalchuk@kubg.edu.ua

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ПРОЄКТУВАННІ СКЛЯНИХ І КРИСТАЛЕВИХ ПРИКРАС У ВИГЛЯДІ ФРУКТІВ ТА ОВОЧІВ

Мета статті – розкрити специфіку розробки дизайну скляних прикрас у вигляді фруктів та овочів за допомогою штучного інтелекту. Окремлено походження муляжів і так званих «симуляцій», поширених на ринку Європи з середини ХХ століття, коли набули популярності твори з оргскла та пластику, що імітували справжні їстівні смаколики. Унаочнено поширення введення скляних камінців в топіарії, котрими модно було прикрашати інтер'єри в Європі, та зокрема Україні від 1980-х років. Охарактеризовано формування традиції прикрашання «дерев» скляним камінням або формами стилізованих квітів чи фруктів (плодів), орієнтуючись на вимоги до ікебани та карликових дерев, як символічного втілення побажання добробуту. Основна ідея дослідження базується на трансформації інструментів дизайну на початку ХХІ століття, коли проєктування декорацій-муляжів для вітальної зони помешкань чи маркетів здійснюється за допомогою штучного інтелекту. Методологія дослідження включає поєднання принципів, підходів і методів. Використано принципи достовірності, всебічності та хронологічний принцип, дизайнерський, мистецтвознавчий підходи; аксіологічний, онтологічний, історико-хронологічний, компаративний, крос-культурний, соціокультурний методи, а також методи типологізації, іконографічного та мистецтвознавчого аналізу. Серед ключових завдань дослідження необхідно виокремити розкриття специфіки становлення нових форм дизайн-проєктів творів у виглядів фруктів та овочів зі скла та кристалу, які не завжди можуть бути реалізовані у матеріалі, виконаних за допомогою інструментів штучного інтелекту, котрі сприяють розвитку галузі вітчизняного промислового виробництва прикрас інтер'єру та біжутерії; уточненні визначення походження подібних творів, що активно поширюються останнім часом мережею інтернет. Наведено приклади реалізованих у матеріалі форм, котрі відрізняються від естетично привабливих «апетитних» проєктів, виконаних за допомогою штучного інтелекту.

Ключові слова: прикраси, скло, кристаль, топіарії, мода, муляжі, біжутерія, штучний інтелект, дизайн, проєкт, композиція, кристалева скульптура.

Rudenchenko Alla, Kovalchuk Ostep. ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE DESIGN OF GLASS AND CRYSTAL JEWELRY IN THE FORM OF FRUITS AND VEGETABLES

The purpose of the article is to reveal the specifics of the development of the design of glass ornaments in the form of fruits and vegetables using artificial intelligence. The origin of dummies and so-called "simulations" is outlined, which have been widespread on the European market since the mid-20th century, when works made of plexiglass and plastic that imitated real edible delicacies became popular. The spread of the introduction of glass pebbles into topiary, which was fashionable to decorate interiors in Europe, and in particular Ukraine, since the 1980s, is illustrated. The formation of the tradition of decorating "trees" with glass pebbles or shapes of stylized flowers or fruits (fruits) is characterized, focusing on the requirements for ikebana and dwarf trees as a symbolic embodiment of the wish for well-being. The main idea of the study is based on the transformation of design tools

at the beginning of the 21st century, when the design of dummies for the living area of apartments or markets is carried out using artificial intelligence. The research methodology includes a combination of principles, approaches and methods. The principles of reliability, comprehensiveness and the chronological principle, design, art history and approaches were used; axiological, ontological, historical-chronological, comparative, cross-cultural, socio-cultural methods, as well as methods of typology, iconographic and art history analysis. Among the key tasks of the research, it is necessary to highlight the disclosure of the specifics of the formation of new forms of design projects of works in the form of fruits and vegetables made of glass and crystal, which cannot always be implemented in the material, made using artificial intelligence tools, which contribute to the development of the domestic industrial art of interior decorations and costume jewelry; clarified definitions of the origin of such works, which have been actively distributed recently via the Internet at the beginning of the 21st century. Examples of forms realized in the material are given, which differ from aesthetically attractive "appetizing" projects made with the help of AI.

Key words: jewelry, glass, crystal, topiary, fashion, dummies, costume jewelry, artificial intelligence, design, project, composition, crystal sculpture.

Постановка проблеми. Український ринок прикрас інтер'єру та біжутерії початку ХХІ сторіччя заповнили проекти скляних та кришталевих творів у вигляді фруктів, овочів, жолудів, квітів. Ця продукція через свою естетичну привабливість постійно шириться у вітчизняних соціальних мережах, привертаючи велику увагу. Причому авторами контенту щодо одних і тих само проектів часто вказано абсолютно різних людей, що нагадує «вкиди» в інтернет-сторінки користувачів ненав'язливої реклами. Об'єкти з подібних публікацій виконані за допомогою інструментів штучного інтелекту, але часто видаються за продукцію окремих фірм, хоча за способами подачі візуалізацій стає зрозуміло, що вони не реалізовані у матеріалі.

Аналіз досліджень і публікацій. Про скляні прикраси інтер'єру та біжутерію з мотивами фруктів, овочів, квітів, плодів, виконані у вигляді візуалізацій за допомогою штучного інтелекту, спеціальних досліджень майже не виявлено. Однак, можна фіксувати публікації користувачів, або їх імітації в соціальних мережах, пов'язані з завірусовуванням подібного контенту у всесвітній мережі інтернет. Враховуючи сучасні інструменти ШІ, пов'язані з генеруванням ним контенту, окремо варто виділити публікації про чат-боти ChatGPT, Jasper, Gemini, Microsoft Copilot, Chatsonic, Perplexiti AI, Charakter AI, розміщені в провідних блогах з інтернет-маркетингу [5].

Ці інструменти, котрі дозволяють підтримувати «в тонусі» зорієнтованого на споживання естетично привабливих творів (проектів, візуалізацій) у вигляді скляних /

кришталевих овочів, фруктів, квітів, плодів різних рослин, дозволяють відкрити нову еру споживання уявного, а не реального продукту, в описах до якого можуть міститися неточності, недостовірна інформація тощо.

З-поміж праць, присвячених колекціям скляних форм фруктів та овочів варто назвати Джессіку Лі Хестер, котра видала розвідку «Помилюйтеся цими витонченими скляними моделями фруктів, що гниють» з виставки Гарвардського музею природної історії 2019 р. [10].

Власне історії скляних прикрас у вигляді фруктів та овочів, горіхів були присвячені публікації низки дослідників новорічно-різдвяних скляних іграшок. Зокрема книга Коллінз Ейс «Історії великих традицій Різдва», що вийшла друком у Мічигані 2021 р. [8]. А також монографічна стаття Марини Лук'янової «Історія іграшок: українська ялинкова прикраса від ХІХ століття до сьогодення», видана 2024 р. на платформі VOGUE [3]. Вінтажним чеським скляним прикрасам та біжутерії приділила увагу мистецтвознавець Ольга Школьна у науковій розвідці «Сатинові та карнавальні намиста як сучасні вінтажні прикраси», представлений на Всеукраїнської наукової конференції в Києві 2024 р. «Етнокультурні традиції в образотворчому мистецтві та дизайні України» [6, с. 64–70].

Виклад основного тексту дослідження. Наприкінці ХІХ сторіччя у Німеччині в тюрінгському місті складувів Лауша було розроблено технологію виготовлення скляних різдвяних прикрас у вигляді фруктів та горішків, котрими почали прикрашати деревця під час новорічних свят [8]. В ХІХ столітті

фахівці богемських виробництв, які на той час існували вже понад десять сторіч, зокрема «Яблонця-над-Нісою (нині Габлонця)» [6] та Железного Броду розробили низку технологій виготовлення кольорового скла, які почали використовувати в біжутерії та для створення декоративних оздоб інтер'єрів.

В середині XIX століття декоративні намистини, а також аксесуари у формі квітів і фруктів вже широко експортувалися з Німеччини та Чехії [7; 9] до низки країн Європи. Так великий попит на подібні товари був у Англії, де місцеві склярі навіть пробували підробляти дорогі різновиди товарів цього сегменту. На 1892 р. у Гарвардському музеї природної історії було влаштовано постійно діючу експозицію зі скляними фруктами [10]. Наприкінці XIX століття на Донеччині в Україні вже діяв Костянтинівський скляний завод, котрий також виготовляв подібний асортимент товарів [4; 11].

У добу ар деко на початку XX століття (1924–1932 рр.) поширилася мода на скляні овочі, фрукти та квіти зі слідами легкої зів'ялості, завдяки якій митці-склороби могли демонструвати свою віртуозну майстерність у виготовленні предметів такого ґатунку. Плоди із ледь помітними слідами гниття, що відповідали естетиці модерну – ар деко, в окреслений відрізок часу виконував визнаний тогочасний майстер Рудольф Блашка (потомствений складув з Північної Богемії) [10].

Він створював на замовлення Гарвардського музею природної історії протягом понад сорока років колекцію скляних муляжів, уражених різними типами грибку, як наочний посібник. Так, «Моделі фруктів є частиною більшої творчості Рудольфа Блашки та його батька Леопольда, чеських художників, які провели п'ять десятиліть, створюючи рослини зі скла. У музеї є 4300 таких докладних моделей, що зображують 780 видів та відомих під загальною назвою "Колекція скляних моделей рослин Блашки" (неформальніше і лагідніше – "Скляні квіти")» [10].

Синхронно за часом до теренів УРСР увійшла мода на скляні форми фруктів, горішків, пізніше овочів, що чіплялися на прищепках до новорічних ялинок. Від середини

XX століття смаколики-муляжі, виконані зі скла та кристалю стали розвагою та репрезентативним елементом у вітальнях, різних салонах, крамничках як рекламний трюк та модна цікавинка.

Від 1980-х рр. скляні кульки, квіточки, плоди додатково також стали затребувані в дизайні топіаріїв – деревець-бонсаїв, що встановлювалися у приміщеннях, інтер'єри яких були зорієнтовані в оформленні на далекосхідний мінімалізм. Ці твори органічно сприймалися як побажання добробуту помешканню згідно філософії фен-шуй.

Після Міленіуму скляні традиційні прикраси-фрукти чи -овочі стали розробляти за допомогою ШІ. Такі непересічні дизайн-проекти, здебільшого, лишаяться візуалізаціями не реалізованих у матеріалі, досконалих за естетичними параметрами краси, скляних (кришталевих) творів означеного сегменту.

3-поміж найбільш поширених інструментів, що застосовуються для таких творів сьогодні використовують ChatGPT, Gemini, Jasper, Microsoft Copilot, Perplexiti AI, Chatsonic, Charakter AI. Натомість отримані за допомоги ШІ дизайн-проекти мають не рукотворну природу, натомість системно привертають увагу користувачів соцмереж, і вирізняються подеколи штучно видуманими історіями про походження таких речей, їх матеріали створення, авторів [5]. 3-поміж останніх публікацій на цю тему варто виділити скляні фрукти, викладені на Фейсбуці та Інстаграмі упродовж жовтня – грудня 2024 р. [1; 2].

На цих візуалізаціях можна побачити не лише муляжі фруктів зі скла ґатунку порічки, жовтої малини, черешні, вишні, агрусу, абрикоси, ожини, лохини, а й набори прикрас – намисто й сережки з ожиною, ланцюжок з вишнею тощо (Рис. 1а, 1б, 1в, 1г, 1д) [1].

Висновки. Отже, скляні різдвяні прикраси були винайдені 1597 р. у Тюрінгії і мали форму горіхів і фруктів для оздобу дерев, й спочатку імітували смаколики. У XIX столітті розпочався бум виготовлення прикрас й інтер'єрних оздоб, що імітували більш дорогі самоцвіти, в Богемії, Німеччині, Україні. З чеського Габлонця та баварського Лауша форми скляних фруктів,

Рис. 1а, 1б, 1в, 1г, 1д. Фото з сайту:

<https://www.facebook.com/groups/1964432177139063>

Ще одна партія креативних візуалізацій дизайн-проектів з кришталевого скла включає плоди гранату, винограду, лохини, суниці, хурми, вишні, яблука, апельсину (Рис. 2а, 2б, 2в, 2г, 2д, 2е, 2є, 2ж, 2з) [2].

Рис. 2а, 2б, 2в, 2г, 2д, 2е, 2с, 2ж, 2з. Фото з сайту <https://www.facebook.com/search/top/?q=%D0%A4%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%8B%20%D0%B8%20%D1%8F%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D1%8B%20%D0%B8%D0%B7%20%D1%85%D1%80%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8F> від Ngân Ruby

Причому справжні аналоги, втілені у матеріалі, наразі продають на Joom, Temu, AliExpress, Alibaba, soobe.com, Rozetka (виноград, яблуко, ананас, вишня, груша, гарбуз, помідор, перець тощо) під назвою кришталевої скульптури (Рис. 3а, 3б, 3в).

Рис. 3а, 3б, 3в. Фото з сайту: https://www.google.com/search?sca_esv=cee82657679d0f25&sxsrf

квітів, горішків почали експортувати до більшості країн Європи. З часом муляжі зі скла почали колекціонувати. Зокрема, на 1892 р. вже діяла постійна експозиція з цими предметами у Гарвардському музеї природної історії.

У 1924–1932 рр. на час активного розвитку ар деко у моду ввійшли скляні фрукти та овочі з легкими слідами зів'ялості, що демонструвало віртуозну майстерність окремих художників. Плоди, що гниють, в означений період були створені Рудольфом Блашкою. Крім цього, з другої половини 1930-х мода на скляні імітації фруктів, горіхів, надалі овочів увійшла до теренів УРСР у вигляді ялинкових прикрас на прищепках. З другої половини ХХ століття муляжі-смаколики зі скла й навіть кришталю викладалися у вітальнях і крамничках як елемент реклами. У 1980-х рр. паралельно ширилася мода в дизайні інтер'єру на топії — деревця-бонсаї, що за далекосхідними

традиціями прикрашалися скляними кульками, які могли імітувати фрукти, плоди і квіти задля побажань добробуту в межах ідей фен-шую.

З початку ХХІ сторіччя традиційні скляні прикраси у вигляді фруктів та овочів почали створювати за допомогою штучного інтелекту. Ці дивовижні дизайн-проекти, як правило, лишаються тільки візуалізацією неіснуючих, але довершених за естетичними критеріями, скляних і кришталевих виробів цього сегменту. Найбільше для розробки подібного контенту прийнято застосовувати ChatGPT, Jasper, Gemini, Microsoft Copilot, Chatsonic, Perplexiti AI, Charakter AI. Але отримані з допомогою цих інструментів штучного інтелекту дизайн-проекти не рукотворні, хоча й неодмінно привертають увагу користувачів різноманітних соцмереж, та вирізняються інколи штучно створеними історіями про їх походження, матеріал, авторів.

Література:

1. Зайнап Молдосанова. [Скляні фрукти]. 2024. URL: <https://www.facebook.com/groups/1964432177139063> (дата звернення: 15.12.2024 р.).
2. Конкаліді Олена. Фрукти та ягоди з кришталю від Ngân Ruby. 2024. URL: <https://www.facebook.com/search/top/?q=%D0%A4%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%8B%20%D0%B8%20%D1%8F%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D1%8B%20%D0%B8%D0%B7%20%D1%85%D1%80%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8F> (дата звернення: 16.12.2024 р.).
3. Лук'янова Марина. Історія іграшок: українська ялинкова прикраса від ХІХ століття до сьогодення. 2024 р. VOGUE. URL: <https://vogue.ua/article/culture/lifestyle/istoriya-igrashok-ukrajinska-yalinkova-prikrasa-vid-hih-stolitnya-do-sogodennya-57872.html> (дата звернення: 13.12.2024 р.).
4. Скляна легенда. Історія ялинкових прикрас Костянтинівки (за матеріалами Володимира Березіна та Андрія Новосельського, 11 грудня 2000 р.). URL: <https://v-variant.com.ua/article/konstantinovka-el-igrushki/> (дата звернення: 13.12.2024 р.).

5. ТОП 7 найкращих чат-ботів зі штучним інтелектом. 03.12.2024. URL: <https://hostiq.ua/blog/ukr/best-ai-chat-bots/> (дата звернення: 13.12.2024 р.).
6. Школьна О. Сагинові та карнавальні вінтажні намиста. Етнокультурні традиції в образотворчому мистецтві та дизайні України: зб. мат-лів Всеукраїнської наукової конференції. Київ, 2024. С. 64–70.
7. Český ráj. URL: <http://m-old.cesky-raj.info/ru/kultura/kamny-y-juvelyrnye-ukrashenyja-v-cheshskom-rae/tradycy-stekalnogo-proyzvodstva-v-cheshskom-rae.html> (дата звернення: 17.04.2024).
8. Collins Ace. Stories behind the great traditions of Christmas. Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 2021. URL: https://archive.org/details/storiesbehindgre0000coll_p5i3 (date of application: 06.12.2024).
9. Gablonz. URL: <https://british-kotik.livejournal.com/56027.html> (дата звернення: 17.04.2024).
10. Leigh Hester Jessica. Feast Your Eyes on These Delicate Glass Models of Decaying Fruit. 27 august 2019. URL: <https://www.atlasobscura.com/articles/glass-models-harvard-diseased-fruit> (date of application: 13.12.2024).
11. Pyvovarov Serhii, Євген Спірін. Бабель. URL: <https://babel.ua/ru/texts/74831-vatnyy-yakut-kartonnyy-ded-moroz-krolik-na-prishchepke-propaganda-kosmosa-i-kukuruzy-istoriya-sovetskih-elochnyh-igrushek-i-ukrasheni-ochen-mnogo-foto> (дата звернення: 06.12.2024).

References:

1. Zainap Moldosanova (2024). [Skliani frukty]. [*Glass Fruits*]. Retrieved from: <https://www.facebook.com/groups/1964432177139063> (date of application: 15.12.2024) [in Ukrainian].
2. Konkali, O. (2024). Frukty ta yahody z kryshaliu vid Ngân Ruby [*Fruits and berries from crystal by Ngân Ruby*]. Retrieved from: <https://www.facebook.com/search/top/?q=%D0%A4%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%8B%20%D0%B8%20%D1%8F%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D1%8B%20%D0%B8%D0%B7%20%D1%85%D1%80%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8F> (date of application: 16.12.2024) [in Ukrainian].
3. Lukianova, M. (2024). Istoriia ihrashok: ukrainska yalynkova prykrasa vid XIX stolittia do sohodennia [*History of toys: Ukrainian Christmas tree decorations from the 19th century to the present*]. VOGUE. Retrieved from: <https://vogue.ua/article/culture/lifestyle/istoriya-igrashok-ukrajinska-yalinkova-prikrasa-vid-hih-stolittya-dosogodennya-57872.html> (date of application: 13.12.2024 r.) [in Ukrainian].
4. Skliana lehenda (2000). Istoriia yalynkovykh prykras Kostiantynivky (za materialamy Volodymyra Berezina ta Andriia Novoselskoho) [*Glass Legend. The History of Kostyantynivka Christmas Tree Decorations (based on materials by Volodymyr Berezin and Andriy Novoselsky)*]. Retrieved from: <https://v-variant.com.ua/article/konstantinovka-el-igrushki/> (date of application: 13.12.2024 r.) [in Ukrainian].
5. TOP 7 naikrashchykh chat-botiv zi shtuchnym intelektom [*TOP 7 best chatbots with artificial intelligence*] (03.12.2024). Retrieved from: <https://hostiq.ua/blog/ukr/best-ai-chat-bots/> (date of application: 13.12.2024 p.).
6. Shkolna, O. (2024). Satynovi ta karnavalni vintazhni namysta. Etnokulturni tradytsii v obrazotvorchomu mystetstvi ta dyzaini Ukrainy: zb. mat-liv vseukrainskoi naukovoï konferentsii [*Satin and carnival vintage beads conf. Ethnocultural traditions in the fine arts and design of Ukraine: collection of materials of the All-Ukrainian scientific conference*]. Kyiv, Pp. 64–70 [in Ukrainian].
7. Český ráj (2024). Retrieved from: <http://m-old.cesky-raj.info/ru/kultura/kamny-y-juvelyrnye-ukrashenyja-v-cheshskom-rae/tradycy-stekalnogo-proyzvodstva-v-cheshskom-rae.html> (date of application: 17.04.2024) [in Czech].
8. Collins Ace (2021). Stories behind the great traditions of Christmas. Grand Rapids, Michigan: Zondervan. Retrieved from: https://archive.org/details/storiesbehindgre0000coll_p5i3 (date of application: 06.12.2024).
9. Gablonz (2024). Retrieved from: <https://british-kotik.livejournal.com/56027.html> (date of application: 17.04.2024).
10. Leigh Hester Jessica (27 august 2019). Feast Your Eyes on These Delicate Glass Models of Decaying Fruit. Retrieved from: <https://www.atlasobscura.com/articles/glass-models-harvard-diseased-fruit> (date of application: 13.12.2024) [in English].
11. Pyvovarov S., Spirin, Y. Babel (2024) [*Babel*]. Retrieved from: <https://babel.ua/ru/texts/74831-vatnyy-yakut-kartonnyy-ded-moroz-krolik-na-prishchepke-propaganda-kosmosa-i-kukuruzy-istoriya-sovetskih-elochnyh-igrushek-i-ukrasheni-ochen-mnogo-foto> (date of application: 06.12.2024) [in Ukrainian].